

הלכות אישות פרק כג

א. האשה שהתנת על בעלה לבטל זכות מדברים שזוכה בהן הבעל אם כתב לה ועודה ארוסה, קדם הנשואין אינו צריך לקנות מידו, אלא כל מה שכתב לה קים; ואם כתב לה אחר נשואין, צריך לקנות מידו.

ב. התנה עמה קדם ארוסין, שלא יהיה לו דין ודברים בנכסיה אם מכרה ונתנה, מכרה קים ומתנתה קימת; אבל אוכל פרותיהן, כל זמן שהן ברשותה. ואם קנו מידו כשהיא ארוסה, שאין לו דין ודברים בנכסיה הרי סלק עצמו מגוף הקרקע, ואין לו בנכסיה פרות לעולם; ואפלו ערער על קנינו ואמר, לא עלה בדעתי שאין לי פרות מפני קנין זה, אלא שאם מכרה מכרה קים, שאין אדם נושא אשה בלא נכסים אין שומעין לו, אלא כבר סלק עצמו מגוף הקרקע.

ג. התנה עמה שלא יאכל פרות נכסיה הרי זה אינו אוכל פרותיהן; אבל מוכרין את הפרות, ולוקחין בהן קרקע, והוא אוכל פרותיה, שלא סלק עצמו אלא מפרות נכסים אלו בלבד.

ד. התנה עמה שלא יאכל פרות נכסיה, ולא פרי פרותיהן ולוקחין הפרות, וקונין בהם קרקע, ולוקחין פרות קרקע זו, וקונין בהם קרקע שניה; והוא אוכל פרות אלו, שהן פרי פרי פרות. וכן הדבר תמיד, עד שיתנה עמה שלא יהיה לו לא פרות ולא פרי פרותיהן עד עולם, ואחר כך לא יהיה לו פרות, בחייה; אבל אם מתה, יירש הכל.

ה. התנה עמה שלא יירשנה הרי זה לא יירשנה, אבל אוכל פרות בחייה. וכן אם התנה עמה שיירש מקצת נכסיה, וכן אם התנה עמה שאם מתה בלא בנים, יחזרו נכסין לבית אביה הכל קים.

ו. במה דברים אמורים, בשתנה עמה קדם שתנשא: שהנחלה הבאה לו לאדם שלא ממשפחתו מתנה עליה שלא יירשנה, קדם שתהיה ראויה לו; אבל אם התנה עמה אחר שנשאת תנאו בטל, ויירשנה כמו שבארנו.

ז. התנה עמה אחר נשואין, שלא יהיה לו דין ודברים בנכסיה, ולא בפרי פרותיהן עד עולם בחייה, ובמותה הרי זה אינו אוכל פרות כלל; אבל אם מתה, יירשנה כמו שבארנו.

ח. הבעל שהוציא הוצאות על נכסי מלוג, בין שהוציא מעט ואכל פרות הרבה, בין שהוציא הרבה ואכל פרות מעט, אפלו אכל גרגרת אחת דרך כבוד, או שאכל דינר אחד אפלו שלא דרך כבוד, ואפלו לא לקח בפרות מה שהוציא אלא חבלה שלזמורות מה שהוציא הוציא, ומה שאכל אכל. וכן אם נפלו לה כספים במקום רחוק, והוציא עליהן הוצאות עד שהביאן, או עד שהוציאן מיד מי שהיו אצלו, ולקח בהן קרקע, ואכל פרותיה כשעור מה שהוציא הוציא, ומה שאכל אכל.

ט. הוציא ולא אכל, או שאכל פחות מפשעור שמין כמה השביח, ושואלין אותו כמה הוציא: אם השביח יתר על ההוצאה ישבע בנקיטת חפץ כמה הוציא, ונוטל ההוצאה; ואם ההוצאה יתרה על השביח אין לו מן ההוצאה אלא כשעור השביח, ובשבועה.

י. בַּמָּה דְּבָרִים אַמּוּרִים, בַּמִּגְרָשׁ. אֲבָל הָאִשָּׁה שְׁמֹרְדָה עַל בַּעֲלָהּ
אוֹ שְׁמֵאנָה אֶפְלוּ אֶכֶל הָרֶבֶה, שְׁמִין לוֹ כַּמָּה אֶכֶל, וּפּוֹחֲתִין אוֹתוֹ
מִמָּה שְׂרָאוֹי לִתֵּן לוֹ מִן הַהוֹצָאָה אַחֵר שִׁישְׁבֵּעַ, וְנוֹטְלוֹ: שְׁלֹא
הִקְנָה לָהּ, כִּדִּי שְׁתַּטֵּל וְתִצֵּא מֵעֲצָמָהּ. וְכֵן הַמוֹצִיא הוֹצִיאוֹת עַל
נִכְסֵי אִשְׁתּוֹ קִטְנָה, וּשְׁמֵאנָה רוֹאִין כַּמָּה אֶכֶל וְכַמָּה הוֹצִיָא וְכַמָּה
הַשְׁבִּיחַ, וְשְׁמִין לוֹ כַּעֲרִיס: שְׁהָרִי בְרָשׁוֹת יִרְדּוּ.

יא. מִנְהֻגוֹת רַבּוֹת יֵשׁ בְּנִדּוּנֶיהָ יֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ שְׁיִכְתְּבוּ
בְּכַתְּבָה הַנִּדּוּנֶיהָ, בִּיתָר עַל דְּמִיָּה בְּשָׁלִישׁ אוֹ בַחֲמִישׁ אוֹ
בַּמְחָצָה, כְּגוֹן שְׁתֵּהִיָּה נִדּוּנֶיהָ מֵאָה, וְכוֹתְבִים שְׁהִכְנִיסָה לוֹ
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים כִּדִּי לְהַרְבּוֹת בְּפָנֶי הָעָם; וְכִשְׁתְּבוּא לְגִבּוֹת, לֹא
תִגְבֶּה אֶלָּא הַמֵּאָה.

יב. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ לְכַתֵּב בְּפָחוֹת, וְאִם פִּסְקָה לְהוֹצִיא
לוֹ בַּמֵּאָה פְּלִים, נוֹתֶנֶת שׁוּוֹה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אוֹ מֵאָה וַחֲמִשִּׁים,
וְכוֹתְבִין שְׁהִכְנִיסָה לוֹ מֵאָה. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ לְכַתֵּב שׁוּוֹה
בְּשׁוּוֹה. וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ שְׁתֵּן הָאִישׁ מְעוֹת לְפִי הַנִּדּוּנֶיהָ,
דְּבַר קָצוּב שְׁתֵּתֶקֶשֶׁט בּוֹ הַפְּלָה וְתִקְנָה בּוֹ בְּשָׁמִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶן.
וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ שְׁיִכְנִיס הָאִישׁ שׁוּם מִשְׁלוֹ לְאִשָּׁה, יִצְטָרֵף
לְנִדּוּנֶיהָ לְהַתְנַאוֹת בּוֹ.

יג. הַנוֹשֵׂא סֶתֶם, כּוֹתֵב וְנוֹתֵן כַּמִּנְהֵג הַמְּדִינָה; וְכֵן הִיא שְׁפִסְקָה
לְהַכְנִיס, נוֹתֶנֶת כַּמִּנְהֵג הַמְּדִינָה; וְכִשְׁתְּבוּא לְגִבּוֹת כְּתִבְתָּהּ,
מִגְבִּין לָהּ מֵה שְׁבִכְתְּבָתָה כַּמִּנְהֵג הַמְּדִינָה. וּבְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ
וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, מִנְהֵג הַמְּדִינָה עֵיקָר גְּדוֹל; וְעַל פִּי דִנִּין וְהוּא,
שְׁיִהִיָּה אוֹתוֹ מִנְהֵג פֶּשׁוּט בְּכָל הַמְּדִינָה.

יד. אִישׁ וְאִשָּׁה שְׁהָיוּ בִּינֵיהֶם שְׁדוּכִין וְאָמַר לָהּ, כַּמָּה אֶתָּה
מִכְנֶסֶת לִי, כֶּךָ וְכֶךָ; וְאָמְרָה לוֹ, כַּמָּה אֶתָּה נוֹתֵן לִי אוֹ כּוֹתֵב
לִי, כֶּךָ וְכֶךָ; וְכֵן הָאֵב שְׁפִסֵּק עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ, כַּמָּה אֶתָּה נוֹתֵן
לְבָנִי, כֶּךָ וְכֶךָ; וְכַמָּה אֶתָּה נוֹתֵן לְבִתִּי, כֶּךָ וְכֶךָ; וְעִמְדוֹ וְקִדְשׁוֹ:
קִנּוּ אוֹתָן בְּדְבָרִים, וְאִף עַל פִּי שְׁלֹא הָיָה בִּינֵיהֶן קִנְיָן מִיָּדָם;
וְאֵלּוּ הֵן, הַדְּבָרִים הַנִּקְנִין בְּאֻמִּירָה.

טו. בַּמָּה דְּבָרִים אַמּוּרִים, בְּשִׁפְסָק הָאֵב לְבִתּוֹ, בֵּין גְּדוֹלָה
בֵּין קִטְנָה, וּפִסֵּק הָאֵב הָאֲחֵר לְבָנוֹ, וּבְנִשְׁוֹאִין רֵאשׁוֹנִים שְׁדַעְתּוֹ
שְׁלֹאֲדָם קְרוּבָה אֲצֵל בְּנוֹ, וּמִרְבַּ שְׁמַחְתּוֹ בְּנִשְׁוֹאִין הָרֵאשׁוֹנִים
גָּמַר וּמִקְנָה לוֹ בְּאֻמִּירָה; אֲבָל אִחַ שְׁפִסֵּק לְאַחֹתוֹ, אוֹ אִשָּׁה
שְׁפִסֵּקָה לְבִתָּהּ, וְכֵן שְׁאָר קְרוּבִים, אוֹ הָאֵב שְׁפִסֵּק לְבָנוֹ אוֹ לְבִתּוֹ
בְּנִשְׁוֹאִין שְׁנֵיִם לֹא קִנּוּ אוֹתָן הַדְּבָרִים, עַד שְׁיִקְנּוּ מִיַּד הַפּוֹסֵק
שְׁנֵתָן כֶּךָ וְכֶךָ.

טז. הָאֵב שְׁפִסֵּק עַל יְדֵי בִתּוֹ, לֹא קָנָה הַבֵּת הַמִּתְנָה עַד שְׁיִכְנֶס
אוֹתָהּ בַּעֲלָהּ; וְכֵן הַבֵּן, לֹא קָנָה עַד שְׁיִכְנֶס: שְׁפָל הַפּוֹסֵק, אִינוֹ
פּוֹסֵק אֶלָּא עַל מְנַת לְכַנֵּס. לְפִיכֶךָ הַפּוֹסֵק מְעוֹת לַחֲתָנוֹ, וּמֵת
קִדָּם שְׁיִכְנֶס, וְנִפְלָה לְפָנֶי אַחִיו לִיבּוּם יָכוֹל הָאֵב לֹאֲמַר לִיבָם,
לְאַחִיךָ הִיִּיתִי רוֹצֵה לָתֵן, וְלָךְ אִינוֹ רוֹצֵה לָתֵן: וְאֶפְלוּ הָיָה
הָרֵאשׁוֹן עִם הָאָרֶץ, וְהַשְּׁנִי חָכָם; וְאִף עַל פִּי שְׁהִבֵּת רוֹצֵה בּוֹ.

יז. הַפּוֹסֵק מְעוֹת לַחֲתָנוֹ, וְהַלֵּךְ הָאֵב לְמְדִינָה אַחֲרֵת יָכוֹלָה הִיא
לֹאֲמַר לְבַעַל, אֲנִי לֹא פִסְקָתִי עַל עֲצָמִי, מֵה אֲנִי יָכוֹלָה לַעֲשׂוֹת,
אוֹ כִּנֵּס בְּלֹא נִדּוּנֶיהָ, אוֹ פְטָרָנִי בָגֵט; אֲבָל אִם פִּסְקָה הִיא עַל
עֲצָמָהּ, וְלֹא הִגִּיעָה יְדָהּ הָרִי זֶה יוֹשֶׁבֶת עַד שְׁתִּמְצָא מֵה שְׁפִסְקָה,
אוֹ עַד שְׁתִּמּוֹת.

יח. ולמה לא תפטר עצמה במרדות: שהמורדת כשהיא ארוסה הבעל רוצה לכנסה, והיא אינה רוצה; אבל זו אין הבעל רוצה בה, עד שתתן הנדוניה שפסקה, והיא רוצה בו, שהרי היא אומרת לו או כנס או פטר. במה דברים אמורים, בגדולה; אבל קטנה שפסקה על עצמה כופין אותו לתן גט, או יכנס בלא נדוניה.

יט. הנושא את האשה, ופסקה עמו שיהיה זן את בתה כך וכך שנים חייב לזונה אותם השנים שקבל על עצמו: והוא, שיתנו על דבר זה בשעת קדושין. אבל שלא בשעת קדושין עד שיקנו מידו, או שייכתב בשטר וכיוצא בו, כמו שיתבאר בהלכות מקח וממכר.

כ. נתגרשה בתוך השנים שקבל על עצמו לזון את בתה, ונשאת לאחר, ופסקה עמו שיהיה זן את הבת כך וכך שנים לא יאמר הראשון, אם תבוא לביתי אזונה, אלא מוליך מזונותיה למקום שהיא שם, אמה. וכן לא יאמרו שניהם, הרי אנו זנין אותה כאחת; אלא אחד זנה, ואחד נותן לה דמי מזונות.

כא. נשאת הבת בתוך זמן זה, הבעל חייב במזונותיה; ובעלי אמה שניהם, כל אחד מהן נותן לה דמי מזונות. מתו אלו שפסקו לזון אותה אם קנו מידן, או שחייב עצמו בשטר הרי זו כבעל חוב בשטר, וטורפת מזונותיה מנכסים המשעבדים עד סוף הזמן שפסקו; ואם פסקו בשעת הקדושין, ולא היה שם קנין הרי הם דברים שלא נתנו להכתב, ואינה טורפת במזונותיה.

הלכות אישות פרק כד

א. הנושא את האילוניית, ולא היו לו בנים, ולא אשה אחרת לפרות ולרבות ממנה אף על פי שכופין אותו ומוציא, הרי היא ככל הנשים, ויש לה כתובה, ושאר תנאי כתבה; וכן זוכה הבעל, במה שזוכה בשאר הנשים. אבל הנושא אשה, ולא הכיר בה, ונמצאת אילוניית, או מחיבי לאוין, וכן הנושא שניה, בין הכיר בה בין לא הכיר בה אין להן עיקר כתבה, ולא תנאי מתנאי כתבה, אבל תוספת, יש להן; ואין להן מזונות, ואפלו לאחר מותו. וכשכופין אותן ומפרישין ביניהם, אין מוציאין מן הבעל פרות שאכל.

ב. ולמה אין להן עיקר, ויש להן תוספת העיקר שהוא תקנת חכמים, כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה, הואיל ולא הכיר בה, אין לה עיקר. אבל התוספת שהוא חייב עצמו בה כל זמן שתדע ותעמד לפניו, הרי עמדה בתנאי שלה, והרי הקנת לו הנאתה, והרי היא עומדת אבל התורה אסרה אותה עליו, ומה היא יכולה לעשות; לפיכך יש לה תוספת שאין מעשיה הן הגורמין לה להאסר, אחר הנשואין, אלא אסורה היתה, מקדם.

ג. ולמה לא חלקו בשניה בין הכיר בה בין לא הכיר בה, אלא אמרו אין לה עיקר כתבה בכל מקום מפני שהיא מדברי סופרים, עשו בה חזוק.

ד. אבל אם נשא אחת מחיבי לאוין והכיר בה, או אחת מחיבי

עֲשֵׂה בֵּין הַכִּיר בָּהּ בֵּין לֹא הַכִּיר בָּהּ יֵשׁ לָהּ כְּתָבָהּ : שְׁחִיבִי
לְאוֹיֵן שֶׁהַכִּיר בָּהּ, רָצָה לְהִזְיֵק בְּנִכְסֶיּוֹ ; וְחִיבִי עֲשֵׂה, אֲסוּרֵן קָל.
וְיֵשׁ לְשִׁתִּיָּהּ, מְזוֹנוֹת לְאַחַר מוֹתוֹ ; וְכֵן אִם לֹוְתָהּ וְאָכְלָהּ, חֵיב
לְשִׁלְּםָּ. וְכִשְׁכּוּפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא, מוֹצִיאִין מִן הַבַּעַל כָּל פְּרוֹת
שְׁאָכַל מִכָּל נִכְסֶיהָ.

ה. הַמִּמָּאֵנֶת אֵין לָהּ עֵיקָר כְּתָבָהּ, אֲבָל תּוֹסֶפֶת יֵשׁ לָהּ ; וְאֵין
מוֹצִיאִין מִן הַבַּעַל פְּרוֹת שְׁאָכַל. וְאִם לֹוְתָהּ כְּשֶׁהִיתָה תַּחְתּוֹ,
וְאָכְלָהּ, וְאַחֲרַי כֶּךָ מֵאֲנָה אֵין מוֹצִיאִין אוֹתָן מְזוֹנוֹת מִן הַבַּעַל.
מִי שְׁזָנְתָּ תַּחַת בַּעֲלָהּ אֵין לָהּ כְּתָבָהּ, לֹא עֵיקָר וְלֹא תּוֹסֶפֶת, וְלֹא
אַחֲרַי מִתְּנָאִי כְּתָבָהּ : שֶׁהָרִי מַעֲשִׂיהָ גָרְמוֹ לָהּ לְהֵאָסֵר עַל בַּעֲלָהּ.

ו. וְהֵיאֵךְ דִּין נָשִׁים אֱלוֹ בְּנִדּוּנֶיהָ שְׁלָהֶם : כָּל אִשָּׁה שְׂנִדּוּנֶיהָ
קִיַּמְתָּ אֶפְלוֹ זָנַת נוֹטְלַת שְׁלָהּ, וְהוֹלֶכֶת. וְאִם הִיתָה שְׁנִיָּה אוֹ
מִחִיבִי עֲשֵׂה, בֵּין הַכִּיר בָּהּ בֵּין לֹא הַכִּיר בָּהּ, אוֹ שֶׁהִיתָה אֵילּוּנִית
אוֹ מִחִיבִי לְאוֹיֵן, וְהַכִּיר בָּהּ הָרִי הִיא בְּנִדּוּנֶיהָ כָּכָל הַנָּשִׁים :
נִכְסֵי צֶאֱן בְּרֹזֶל, חֵיב בְּאַחֲרֵיוֹתָן ; וְנִכְסֵי מְלוּג, מֵה שְׁנִגְנֵב אוֹ
אֲבָד, אֲבָד לָהּ.

ז. הִיתָה אֵילּוּנִית אוֹ מִחִיבִי לְאוֹיֵן, וְלֹא הַכִּיר בָּהּ כָּל מֵה שְׁאָבָד
אוֹ נִגְנֵב אוֹ בָּלָה עַד שֶׁנִּשְׁחַק מִנִּכְסֵי צֶאֱן בְּרֹזֶל, אֵין הַבַּעַל חֵיב
לְשִׁלְּםָּ : שֶׁהָרִי הִיא נִתְּנָה לוֹ רְשׁוּת לְהִיוֹתָן אֶצְלוֹ. וְכָל שְׁאָבָד
אוֹ נִגְנֵב מִנִּכְסֵי מְלוּג, חֵיב לְשִׁלְּםָּ הַפֶּךָ מִכָּל הַנָּשִׁים : מִפְּנֵי שֶׁאֵין
שָׁם אִישׁוֹת גְּמוּרָה, לֹא זָכָה בְּנִכְסֵי מְלוּג. וְהַמִּמָּאֵנֶת, אֵין לָהּ
בְּלִיּוֹת כָּלָל : שֶׁאֵין מוֹצִיאִין מִן הַבַּעַל דְּבַר מִמֶּה שְׁאָבָד אוֹ נִגְנֵב,
בֵּין מִנִּכְסֵי מְלוּג בֵּין מִנִּכְסֵי צֶאֱן בְּרֹזֶל ; אֲלֹא נוֹטְלַת הַנִּמְצָא לָהּ,
וְיוֹצְאָהּ.

ח. מִי שְׁזָנְתָּ תַּחַת בַּעֲלָהּ אֵין לָהּ כְּתָבָהּ, לֹא עֵיקָר וְלֹא תּוֹסֶפֶת ;
וְאֵין מוֹצִיאִין מִן הַבַּעַל דְּבַר מִמֶּה שְׁאָבָד אוֹ נִגְנֵב מִנִּכְסֵי צֶאֱן
בְּרֹזֶל שְׁלָהּ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר נִכְסֵי מְלוּג. וְלֹא הַמְּזָנָה בְּלֶבֶד,
אֲלֹא אֶף הַעוֹבְרַת עַל דֵּת מִשָּׁה אוֹ דֵּת יְהוּדִית, אוֹ הַיּוֹצְאָה מִשׁוֹם
שָׁם רַע אֵין לָהּ כְּתָבָהּ, לֹא עֵיקָר וְלֹא תּוֹסֶפֶת, וְלֹא תְּנָאִי מִתְּנָאִי
כְּתָבָהּ. וְכָל אַחַת מֵהֶן, נוֹטְלַת הַנִּמְצָא מִנִּדּוּנֶיהָ וְיוֹצְאָהּ ; וְאֵין
הַבַּעַל חֵיב לְשִׁלְּםָּ כָּלוּם, לֹא מֵה שֶׁפָּתַח וְלֹא מֵה שְׁאָבָד.

ט. וְאֱלוֹ הֵן הַדְּבָרִים שְׁאֵם עֲשֵׂת אֶחָד מֵהֶן עֲבָרָה עַל דֵּת מִשָּׁה
יּוֹצְאָה בְּשׁוּק וְשֹׁעֵר רֹאשָׁה גְּלוּי, אוֹ שְׁנוּדְרַת אוֹ נִשְׁבַּעַת וְאִינָה
מְקִיַּמְתָּ, אוֹ שֶׁשִּׁמְשָׁה מִטָּתָה וְהִיא נָדָה, אוֹ שְׁאִינָה קוֹצֵה לָהּ
חֶלֶה ; אוֹ שֶׁהֶאֱכִילָה אֶת בַּעֲלָהּ דְּבָרִים אֲסוּרִים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר
כְּגוֹן שְׁקָצִים וְנִבְלוֹת, אֲלֹא דְּבָרִים שְׁאֵינָן מַעֲשָׂרִין.

י. וְהֵיאֵךְ יוֹדֵעַ דְּבַר זֶה : כְּגוֹן שְׁאִמְרָה לוֹ, פְּרוֹת אֱלוֹ פְּלוּנִי כּוֹהֵן
תִּקְנֶם לִי, וְעִיסָה זוֹ פְּלוּנִי הַפְּרִישׁ לִי חֶלְתָּהּ, וּפְלוּנִי הִחֲכֵם טָהֵר
לִי אֶת הַכֶּתֶם וְאַחֲרַי שְׁאָכַל, אוֹ בָּא עָלֶיהָ, שָׁאֵל אוֹתוֹ פְּלוּנִי וְאָמַר,
לֹא הָיוּ דְּבָרִים אֱלוֹ מַעוֹלָם ; וְכֵן אִם הִחֲזִיקָה נָדָה בְּשִׁכּוּנוֹתֶיהָ,
וְאִמְרָה לְבַעֲלָהּ טָהוּרָה אֲנִי, וּבָא עָלֶיהָ.

יא. וְאִיזוֹ הִיא דֵּת יְהוּדִית, הוּא מִנְהַג הַצְּנִיעוּת שֶׁנִּהְגוּ בְּנוֹת
יִשְׂרָאֵל ; וְאֱלוֹ הֵן הַדְּבָרִים שְׁאֵם עֲשֵׂת אֶחָד מֵהֶן, עֲבָרָה עַל דֵּת
יְהוּדִית : יּוֹצְאָה לְשׁוּק אוֹ לְמִבּוֹי מִפְּלֶשׁ, וְרֹאשָׁה פְּרוּעַ וְאֵין
עָלֶיהָ רִדִּיד כְּשֶׁאֵר הַנָּשִׁים, אֶף עַל פִּי שֶׁשְׁעָרָה מִכֶּסֶה בְּמִטְפַּחַת ;
אוֹ שֶׁהִיתָה טוֹוָה בְּשׁוּק, וּוְרָד וְכִיּוֹצָא בּוֹ כְּנִגְדַּת פָּנֶיהָ עַל פִּדְחָתָהּ
אוֹ עַל לְחִיָּיהָ, כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשׁוֹת הַגּוֹיּוֹת הַפְּרוּצוֹת ; אוֹ שֶׁטוּוָה

בשוק, ומראה זרועותיה לבני אדם; או שהיתה משחקת עם הבחורים; או שהיתה תובעת תשמיש מבעלה בקול רם, עד ששכנותיה שומעות אותה מדברת על עסקי תשמיש; או שהיתה מקללת אבי בעלה בפני בעלה.

יב. עזרא תקן שתהיה האשה חוגרת בסינר תמיד בתוך ביתה, משום צניעות; ואם לא חגרה אינה עוברת על דת, ולא הפסידה כתבתה. וכן אם יצתה בראשה פרוע, מחצר לחצר בתוך המבוי הואיל וישערה מכסה במטפחת, אינה עוברת על דת.

יג. העוברת על דת צריכה התראה ועדים, ואחר כך תפסיד כתבתה: עברה בינו לבינה, וידע שהיא עוברת על דת, והתרה בה בלא עדים, וחזרה ועברה הוא טוען ואומר, עברה אחר התראה, והיא אומרת, לא עברתי כלל, או לא התרו בי אם רצה להוציא, הרי זה נותן כתבה אחר שתשבע שלא עברה: שאם תודה שעברה אחר התראה, אין לה כלום.

יד. כיצד היא יוצאה משום שם רע: כגון שהיו שם עדים שעשת דבר מכער ביותר, שהדברים מראין שהיתה שם עברה, אף על פי שאין שם עדות ברורה בזנות. כיצד כגון שהיתה בחצר לבדה, וראו רוכל יוצא ונכנסו מיד בשעת יציאתו, ומצאו אותה עומדת מעל המטה, והיא לובשת המכנסים או חוגרת אזור; או שמצאו רק לח, למעלה מן הפילה; או שהיו שניהם יוצאים ממקום אפל, או מעלין זה את זה מן הבור, וכיוצא בו; או שראו אותו מנשק על פי חלוקה; או שראו אותן מנשקין זה את זה, או מגפפין זה את זה; או שנכנסו זה אחר זה, והגיפו הדלת; וכיוצא בדברים אלו. אם רצה בעלה להוציאה תצא, ואין לה כתבה; ואין זו צריכה התראה.

טו. עוברת על דת משה או דת יהודית, וכן זו שעשת דבר מכער אין כופין את הבעל להוציא; אבל אם רצה להוציא, יוציא. אף על פי שלא הוציא, אין להן כתבה: שהכתבה תקנת חכמים היא, כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה, ולא הקפידו, אלא על בנות ישראל הצנועות; אבל אלו הפרוצות, אין להן תקנה זו, אלא תהיה קלה, וקלה להוציאה.

טז. מי שראה אשתו שזנת, או שאמרה לו אחת מקרובותיו או מקרובותיה שהוא מאמינם וסומכת דעתו על דבריהם שזנת אשתו, בין שהיה האומר איש, בין שהיתה אשה הואיל וסמכה דעתו לדבר זה שהוא אמת הרי זה חייב להוציא ואסור לו לבוא עליה, ויתן כתבתה; ואם הודת לו שזנת, תצא בלא כתבה. לפיכך משביעה בנקיטת חפץ שלא זנת תחתיו, אם ראה אותה בעצמו, ואחר כך תגבה כתבתה; אבל בדברי אחד, אינו יכול להשביעה אלא על ידי גלגול.

יז. אמרה לו אשתו שזנת תחתיו ברצונה אין משגיחין בדבריה, שמה עיניה נתנה באחר; אבל אבדה כתבתה עיקר ותוספת, ואבדה הפליות שהרי הודת בזנות. ואם היה מאמינה וסומכת דעתו על דבריה, הרי זה חייב להוציא. ואין בית דין כופין את האיש לגרש את אשתו, בדבר מדברים אלו, עד שיבואו שני עדים ויעידו שזנת אשת זה בפניהם לרצונה, ואחר כך כופין אותו להוציא.

יח. האשה שזנת תחת בעלה בשגגה, או באנס הרי זו מתרת

לְבַעֲלָהּ: שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָיָא לֹא נִתְפָּשָׁה" (במדבר ה, יג) הָא נִתְפָּסָה, מִתֵּרַת, בֵּין שְׁאֲנָסָה יִשְׂרָאֵל, בֵּין שְׁאֲנָסָה גּוֹי. וְכָל שְׁתַּחֲלִית בִּיאָתָהּ בְּאֲנָס, אֵף עַל פִּי שְׁסוּפָה בְּרָצוֹן, וְאֶפְלוּ אִמְרָה הִנִּיחוּ לוֹ, שְׁאֵלְמָלָא לֹא אֲנִס אוֹתִי הִיִּיתִי שׁוֹכְרָתוֹ הָרִי זֶה מִתֵּרַת, שְׁהִיצָר לְבָשָׂה: מִתַּחֲלָתָהּ, בְּאֲנִס הִיתָה.

יט. נָשִׁים שֶׁגָּנְבוּ אוֹתָן לְסֻטִּים הָרִי הֵן כְּשִׁבוּיֹת שֶׁהֵן אָנוּסוֹת, וּמִתֵּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן; וְאִם הִנִּיחוּם, וְהָלְכוּ לְלֻסְטִים מַעֲצָמָן הָרִי אֵלּוּ בְּרָצוֹן, וְאִסּוּרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן. וְדִין הַשּׁוֹגְגָת וְדִין הַנֶּאֱנָסֶת אַחֵד הוּא, שֶׁהַשְּׁגָגָה צַד אֲנִס יֵשׁ בָּהּ.

כ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁהִיָּה בַעֲלָהּ יִשְׂרָאֵל; אָבֵל אִשְׁתּוֹ כּוֹהֵן שֶׁשְּׁגָגָה אוֹ שְׁאֲנָסָה, אִסּוּרָה לְבַעֲלָהּ שֶׁהִי נַעֲשֶׂת זֹנָה מִכָּל מָקוֹם, וְהוּא אִסּוּר בְּזֹנָה כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר בְּהִלְכוֹת אִסּוּרֵי בִיאָה. וְאַחֵד אִשְׁתּוֹ יִשְׂרָאֵל אוֹ אִשְׁתּוֹ כּוֹהֵן שְׁאֲנָסָה כְּתִבְתָּהּ קִיָּמָתָהּ, הָעֵיקָר וְהַתּוֹסֶפֶת; וְלֹא הַפְּסִידָה כָּלוּם. וְכּוֹפִין אֶת הַכּוֹהֵן לִתֵּן לָהּ כְּתִבְתָּהּ, וּלְגִרְשָׁהּ.

כא. אִשְׁתּוֹ כּוֹהֵן שְׁאֲמָרָה לְבַעֲלָהּ, נֶאֱנָסְתִּי, אוֹ שֶׁשְּׁגִיתִי וְנִבְעַלְתִּי לְאַחֵר אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ לְדִבְרֶיהָ, שְׁמָא עֵינֶיהָ נִתְּנָה בְּאַחֵר; וְאִם הִיתָה נֶאֱמָנָת לוֹ, אוֹ שְׁאֲמָר לוֹ אָדָם שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עַל דְּבָרָיו יוֹצִיא, וְיִתֵּן כְּתִבָּהּ.

כב. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ בְּפָנֶי שְׁנִים, אֵל תִּסְתְּרִי עִם פְּלוֹנִי, וְנִכְנְסָה עִמּוֹ לְסִתֵּר בְּפָנֶי עֲדִים, וְשָׁהָת כְּדֵי טְמֵאָה הָרִי זֶה אִסּוּרָה עַל בַּעֲלָהּ, עַד שִׁישְׁקָנָה מִי הַמָּרִים כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר בְּהִלְכוֹת סוּטָה.

כג. וְאִם מֵת קָדָם שִׁישְׁקָנָה אֵין לָהּ כְּתִבָּהּ, וְאֵף עַל פִּי שְׁלֹא מִצְאוּ דְּבָר מְכַעֵר: שְׂאִין לָךְ דְּבָר מְכַעֵר יוֹתֵר מִזֶּה. וְהַיּוֹם, שְׂאִין שָׁם מִי סוּטָה, נֶאֱסָרָה עָלָיו אִסּוּר עוֹלָם; וְתִצָּא בְּלֹא כְּתִבָּהּ, לֹא עֵיקָר וְלֹא תוֹסֶפֶת, שֶׁהִרִי מַעֲשִׂיָּה הָרָעִים גָּרְמוּ לָהּ לְהֵאָסֵר.

כד. אָמַר לָהּ בִּינּוּ לְבִינָהּ, אֵל תִּסְתְּרִי עִם פְּלוֹנִי, וְרָאָה אוֹתָהּ שֶׁנִּסְתְּרָה עִמּוֹ, וְשָׁהָת כְּדֵי טְמֵאָה הָרִי זֶה אִסּוּרָה עָלָיו בְּזִמְנָה הַזֶּה שְׂאִין שָׁם מִי סוּטָה; וְחַיִּב לְהוֹצִיא, וְיִתֵּן כְּתִבָּהּ. וְאִם הוֹדִתָּ שֶׁנִּסְתְּרָה אַחֵר שֶׁהִתְרָה בָּהּ, תִּצָּא בְּלֹא כְּתִבָּהּ; וְלִפְיָךְ מִשְׁבִּיעָה עַל זֶה, וְאַחֵר כִּךְ יִתֵּן כְּתִבָּהּ.

הִלְכוֹת אִישׁוֹת פֶּרֶק כֵּה

א. הַנוֹשֵׂא אִשָּׁה סֶתֶם, וְנִמְצְאוּ עָלֶיהָ נְדָרִים תִּצָּא בְּלֹא כְּתִבָּהּ, לֹא עֵיקָר וְלֹא תוֹסֶפֶת: בְּאֵלּוּ נְדָרִים אֲמָרוּ שְׁלֹא תֹאכַל בָּשָׂר, אוֹ שְׁלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן, אוֹ שְׁלֹא תִתְקַשֵּׁט בְּמִינֵי צִבְעוֹנִין; וְהוּא הַדִּין, לְשֹׂאֵר הַמִּינִים שֶׁדֶּרֶךְ כָּל אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְהִתְקַשֵּׁט בָּהֶן. אָבֵל אִם נִמְצָא עָלֶיהָ נֶדֶר אַחֵר חוּץ מֵאֵלּוּ, לֹא הַפְּסִידָה כָּלוּם.

ב. וְכֵן הַכּוֹנֵס אִשָּׁה סֶתֶם, וְנִמְצָא בָּהּ מוֹם מִמוּמֵי נָשִׁים שֶׁכָּבָר בְּאֲרָנוֹם, וְלֹא יָדַע הַבַּעַל בְּמוֹם זֶה, וְלֹא שָׁמַע בּוֹ וְרָצָה הָרִי זֶה תִּצָּא בְּלֹא כְּתִבָּהּ, לֹא עֵיקָר וְלֹא תוֹסֶפֶת.

ג. פִּיצָד: הִזֵּה מְרֻחֵץ בָּעִיר, וְהָיוּ לוֹ קְרוֹבִים אֵינּוּ יָכוֹל לוֹמַר לֹא יָדַעְתִּי מוֹמִין אֵלּוּ, וְאֶפְלוּ מוֹמִין שֶׁבִּסְתֵּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בּוֹדֵק בְּקְרוֹבוֹתָיו, וְחִזְקָה שֶׁשָּׁמַע וְרָצָה. וְאִם אֵין שָׁם מְרֻחֵץ, אוֹ שְׁלֹא

הָיוּ לוֹ קְרוֹבִים טוֹעֵן בַּמוֹמִין שְׂבִסְתֵּר ; וְנִכְפָּה בַּעֲתִים יְדוּעִים,
הָרִי הוּא מַמוּמִי סֵתֵר. אָבֵל בַּמוֹמִין שְׂבִגְלוּי, אֵינוֹ יָכוֹל לְטַעַן,
שֶׁהָרִי הַכֹּל רוֹאִין אוֹתָן וְאוֹמְרִין לוֹ, וְחִזְקָתוֹ שֶׁשָּׁמַע וְנִתְפָּיס.

ד. דָּבָר יְדוּעַ הוּא שְׂאִין דִּין זֶה אֵלָא בְּאוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהָיָה
מִנְהֵג הַנָּשִׁים שָׁם לְהֵלֶךְ בְּשׁוּק וּפְנִינָהּ גְלוּיוֹת, וְהַכֹּל יוֹדְעִין
אוֹתָן וְאוֹמְרִין זֶה הִיא בְּתוֹ שְׂלִפְלוּנִי וְזוֹ הִיא אַחוֹתוֹ שְׂלִפְלוּנִי,
כְּמוֹ עָרִי אָדוֹם בְּזִמְנָהּ זֶה. אָבֵל מְקוֹמוֹת שְׂאִין דֶּרֶךְ הַבְּנוֹת שָׁם
לְצֵאת לְשׁוּק כָּלֵל, וְאֵם תֵּצֵא הַבַּת לְמֶרְחָץ בְּנִשְׁפָּה, תֵּצֵא מִתְּנַכְרָה
וְלֹא יֵרָאֶה אוֹתָהּ אָדָם חוּץ מִקְרוֹבוֹתֶיהָ הָרִי זֶה טוֹעֵן אֵף בַּמוֹמִין
שְׂבִגְלוּי : וְהוּא שְׁלֹא הָיָה שָׁם מֶרְחָץ, אוֹ שְׁלֹא הָיְתָה לוֹ קְרוֹבָה
לְבַדֵּק בָּהּ.

ה. אָבֵל אִם הָיָה שָׁם מֶרְחָץ בְּעִיר זֶה שְׂאִין דֶּרֶךְ הַנָּשִׁים לְצֵאת
בָּהּ וּפְנִינָהּ מַגְלוֹת, וַיֵּשׁ לוֹ קְרוֹבָה אֵינוֹ יָכוֹל לְטַעַן, שֶׁהָרִי הַכֹּל
רוֹאִין אוֹתָהּ עֲרֻמָּה בְּמֶרְחָץ. וְאֵם דֶּרֶכָּן לְהַחֲבֹא וּלְהַתְּנַכֵּר אֵף
בְּמֶרְחָץ, וְשֶׁתְּהִיָּה הַבַּת רוֹחֶצֶת בְּלִילָה, אוֹ בְּבֵית קֶטָן שְׂבִמֶרְחָץ
לְבַדָּהּ, עַד שְׁלֹא תֵרָאֶה וְלֹא תוֹדַע הָרִי זֶה טוֹעֵן אֵף בַּמוֹמִין
שְׂבִגְלוּי : שֶׁדְּבָרִים אֵלּוּ דְּבָרִים שְׁלִטְעָם הֵם, וְאֵינָם גִּזְרֵת הַכְּתוּב.

ו. הוֹרוּ מִקְצֵת הַגְּאוּנִים שֶׁזֶה שְׂאֵמְרוּ חֲכָמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא בּוֹדֵק
בְּקְרוֹבוֹתָיו אֵינָן קְרוֹבוֹתָיו בְּלֶבֶד, אֵלָא מִיִּדְעֵיו ; וְאֵפֶלּוּ הָיָה גֵר
בְּעִיר, וְאֵין לוֹ קְרוֹב כָּלֵל אִם יֵשׁ שָׁם מֶרְחָץ, אֵינוֹ יָכוֹל לְטַעַן :
שְׂאֵפְשֵׁר שִׁיְהִיוּ לוֹ רַעִים, וְאוֹמֵר לְאַחַד מֵרַעֲיו שֶׁתְּבַדֵּק לוֹ אֶשְׁתּוֹ
אוֹ אַחוֹתוֹ עַל פְּלוּנִית ; וְלִפְיָכָּן חִזְקָתוֹ שֶׁשָּׁמַע וְנִתְפָּיס. וְלֹא
יֵרָאֶה לִי דִין זֶה, שְׂאִין כָּל אָדָם מוֹצִיא כָּל מֶה שְׂבָלְבוּ מִדְּבָרִים
אֵלּוּ לְכָל, אֵלָא לְקְרוֹבָיו ; וְעוֹד שְׂאִין דַּעְתּוֹ סוּמְכָת, אֵלָא לְדְּבָרֵי
קְרוֹבָיו בִּיּוֹתֵר.

ז. כִּיצַד הִיא טַעֲנַת הַמוֹמִין : אִם הָיוּ הַמוֹמִין שְׁנִמְצְאוּ בָּהּ
מוֹמִין שְׂוִדָּאִי הָיוּ בָּהּ קִדְּם שֶׁתִּתְאַרְס, כְּגוֹן אֶצְבַּע יִתְרָה וְכִיּוֹצֵא
בָּהּ עַל הָאֵב לְהִבִּיא רְאִיָּה שְׂיִדַּע בָּהֶן הַבַּעַל וְרָצָה, אוֹ שֶׁחִזְקָתוֹ
שְׂיִדַּע ; וְאִם לֹא הִבִּיא, תֵּצֵא בְּלֹא כְּתָבָה כָּלֵל.

ח. הָיוּ מוֹמִין שְׂאֵפְשֵׁר שְׁנִלְדּוּ אַחֵר הָאֲרוּסִין אִם נִמְצְאוּ בָּהּ
אַחֵר שְׁנִכְנִסָּה לְבֵית בַּעֲלָהּ עַל הַבַּעַל לְהִבִּיא רְאִיָּה שְׂעַד שְׁלֹא
נִתְאַרְסָה הָיָה בָּהּ, וְהָיָה מְקַחוּ מְקַח טַעוּת ; וְאִם נִמְצְאוּ בָּהּ
וְהִיא בְּבֵית אָבִיהָ עַל הָאֵב לְהִבִּיא רְאִיָּה שְׂאֵחֵר הָאֲרוּסִין נִלְדּוּ,
וְנִסְתַּחֲפָה שְׂדֵהוּ.

ט. הִבִּיא הַבַּעַל רְאִיָּה שְׂעַד שְׁלֹא נִתְאַרְסָה הָיָה בָּהּ, אוֹ שֶׁהוֹדַת
לוֹ בְּכֶף, וְהִבִּיא הָאֵב רְאִיָּה שְׂרָאָה וְשִׁתְק וְנִתְפָּיס, אוֹ שֶׁחִזְקָתוֹ
שְׂיִדַּע בָּהֶן וְנִתְפָּיס הָרִי זֶה חַיֵּב בְּכַתְּבָתָהּ.

י. בֹּא עַל אֶשְׁתּוֹ וְשִׁהָה כְּמָה יָמִים, וְטַעַן שְׁמוֹם זֶה לֹא נִרְאָה לִי
עַד עֵתָה אֶפֶלּוּ הָיָה בְּתוֹךְ הַקְּמָטִים, אוֹ בְּכֶף הַרְגֵּל אֵין שׁוֹמְעִין
לוֹ : חִזְקָה שְׂאִין אָדָם שׁוֹתָה בְּכוֹס אֵלָא אִם כֵּן בּוֹדְקוֹ יָפָה יָפָה,
וְחִזְקָתוֹ שְׂיִדַּע וְרָצָה.

יא. הַנוֹשֵׂא אִשָּׁה, וְנִמְצְאָה שְׂאִין לָהּ וְסֵת קְבוּעָה לְנִדְתָּהּ, אֵלָא
לֹא תִרְגִּישׁ בַּעֲצָמָהּ, עַד שֶׁתִּרְאָה דָּם נִדָּה הָרִי זֶה לֹא תִשְׁמַשׁ אֵלָא
בְּשְׁנֵי עֲדִים שְׂבוֹדָקָת בָּהֶן עֲצָמָהּ, אַחַד לְפָנֶי הַתְּשֻׁמִּישׁ וְאַחַד
לְאַחֵר הַתְּשֻׁמִּישׁ : חוּץ מִן הָעַד שְׂלֵאִישׁ שְׂמִקְנָח בּוֹ עֲצָמוֹ, כְּמוֹ

שִׁיתְבָּאָר בְּהִלְכוֹת אֶסוּרֵי בִיאָה. וְאִם עַל פִּי שְׁמוֹם גָּדוֹל הוּא
זֶה, לֹא הִפְסִידָה כָּלוּם, שֶׁהָרִי בּוֹדֶקֶת עֲצָמָה תַּחֲלָה, וּמִשְׁמָשֶׁת.

יב. הָרִי שֶׁבִּדְקָה עֲצָמָה וְנִבְעָלָה, וּבָעִת שֶׁקִּנְחָה עֲצָמָה הִיא וְהוּא
נִמְצָא דָם עַל עֵד שְׁלָה אוֹ עַל עֵד שְׁלוֹ אִם אֶרֶע זֶה פַּעַם אַחֵר
פַּעַם, שְׁלוֹשָׁה פַּעַמִּים סְמוּכוֹת זוֹ לְזוֹ הָרִי זוֹ אֶסוּרָה לְשָׁכַב עִם
בַּעֲלָהּ, וְתֵצֵא בְּלֹא כְּתֻבָּה, לֹא עֵיקָר וְלֹא תוֹסַפֶּת, וְאִין לָהּ תִּנְאִי
מִתְנַאֲיֵי כְּתֻבָּה: שֶׁהָרִי אֵינָהּ רְאוּיָה לְתַשְׁמִישׁ. וְיוֹצִיא, וְלֹא
יַחְזִיר לְעוֹלָם שְׁמָא תִּתְרַפָּא, וְנִמְצָא שְׁלֹא גָמַר לְגַרְשָׁה בְּשַׁעַת
גְּרוּשִׁין. וּמִתְרַת לְהַנָּשָׂא לְאַחֵר, כִּמּוֹ שִׁיתְבָּאָר בְּעֶנְיֵן הַנִּדָּה.

יג. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמורִים, בְּשִׁהֲיָתָהּ כִּךְ מִתְחַלֶּלֶת נִשְׁוֹאֶיָּה,
וּמִבְעִילָהּ רְאוּנוּהָ רֵאת דָּם; אָבֵל אִם אֶרֶע לָהּ חֲלִי זֶה אַחֵר
שְׁנִשְׁאֵת, נִסְתַּחֲפָה שְׂדֵהּוּ. לְפִיכֵךְ אִם בַּעַל פַּעַם אַחַת וְלֹא נִמְצָא
דָּם, וְאַחֵר כִּךְ חֲזָרָה לְהִיּוֹת רוּאָה דָּם בְּכָל עֵת תַּשְׁמִישׁ יוֹצִיא,
וְיִתֵּן כְּתֻבָּה בָּלָהּ; וְלֹא יַחְזִיר עוֹלָמִית, כִּמּוֹ שְׁבִאֲרָנוּ. וְכֵן כָּל
אִשָּׁה שֶׁנִּלְדוּ בָּהּ מוֹמִין אַחֵר שְׁנִשְׁאֵת, אִפְּלוּ נַעֲשֶׂת מִכַּת שְׁחִין
אִם רָצָה, יָקִים; וְאִם רָצָה לְהוֹצִיא, יִתֵּן כְּתֻבָּה.

יד. הָאִישׁ שֶׁנִּלְדוּ בוֹ מוֹמִין אַחֵר שְׁנִשְׁאֵא, אִפְּלוּ נִקְטָעָה יָדוֹ
אוֹ רַגְלוֹ, אוֹ נִסְמִית עֵינוֹ, וְלֹא רָצָת אִשְׁתּוֹ לִישָׁב עִמּוֹ אִין כּוֹפִין
אוֹתוֹ לְהוֹצִיא וְלִתֵּן כְּתֻבָּה: אֵלֹא אִם רָצָת, תֵּשֵׁב; וְאִם לֹא רָצָת,
תֵּצֵא בְּלֹא כְּתֻבָּה כְּדִין כָּל אִשָּׁה מוֹרְדָת.

טו. אָבֵל אִם נִלְדָּ לוֹ רֵיחַ הַפֶּה, אוֹ רֵיחַ הַחֹטֶם, אוֹ שְׁחִזּוֹר לְלֶקֶט
צוֹאֵת כְּלָבִים, אוֹ לַחְצֵב נִחֲשֶׁת מַעֲיָקְרוֹ, אוֹ לַעֲבֹד עוֹרוֹת כּוֹפִין
אוֹתוֹ לְהוֹצִיא, וְלִתֵּן כְּתֻבָּה; וְאִם רָצָת תֵּשֵׁב עִם בַּעֲלָהּ, תֵּשֵׁב.

טז. נַעֲשֶׂה הָאִישׁ מִכָּה שְׁחִין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא, וְיִתֵּן כְּתֻבָּה.
וְאִם עַל פִּי שֶׁהִיא רוּצָה לִישָׁב, אִין שׁוֹמְעִין לָהּ, אֵלֹא מִפְּרִישִׁין
אוֹתָן בַּעַל כְּרִחָן, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מִמְקַתּוֹ; וְאִם אִמְרָהּ, אֵשֵׁב עִמּוֹ
בְּעַדִּים, כְּדִי שְׁלֹא יָבוֹא עָלֶיהָ שׁוֹמְעִין לָהּ.

יז. מִי שֶׁהָיָה בַּעֲלָהּ בַּעַל רֵיחַ פֶּה, אוֹ רֵיחַ חֹטֶם, אוֹ מְלֶקֶט
צוֹאֵת כְּלָבִים, וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, וּמֵת, וְנִפְלָה לְפָנָי אַחִיו, וַיֵּשׁ בוֹ
אוֹתוֹ מוֹם שֶׁהָיָה בְּבַעֲלָהּ יְכוּלָה הִיא לוֹמַר, לְאַחֲרֶיךָ הָיִיתִי יְכוּלָה
לְקַבֵּל, וְלֶךְ אֵינִי יְכוּלָה לְקַבֵּל; וְיַחֲלִץ, וְיִתֵּן כְּתֻבָּה.